

Konwencja sanitarna

między Polską a Rumunją, podpisana w Warszawie dnia 20 grudnia 1922 roku.

(Ratyfikowana przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w dn. 16 maja 1923 r. na mocy art. 49 ustępu 1 Konstytucji).

MY, STANISŁAW WOJCIECHOWSKI,
PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Wszem wobec i każdemu z osobna, komu o tem wiedzieć należy, wiadomem czynimy:

W dniu dwudziestym grudnia tysiąc dziewięćset dwudziestego drugiego roku w Warszawie podpisana została między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej i Rządem Królestwa Rumuńskiego Konwencja Sanitarna o następującem brzmieniu:

Polska i Rumunja, dążąc do zabezpieczenia swych terytorjów od zawleczenia i szerzenia chorób

Convention sanitaire

entre la Pologne, et la Roumaine, signée à Varsovie, le 20 Décembre 1922.

NOUS STANISŁAW WOJCIECHOWSKI,
PRÉSIDENT DE LA RÉPUBLIQUE POLONAISE

à tous ceux qui ces présentes Lettres verront
Salut:

Une Convention Sanitaire ayant été signée à Varsovie le vingt décembre mil neuf cent vingt deux entre le Gouvernement de la République Polonaise et le Gouvernement du Royaume de Roumanie, Convention, dont la teneur suit:

La Pologne d'une part et la Roumanie de l'autre animées du désir de sauvegarder leurs terri-

zakaźnych, postanowiły zawrzeć konwencję sanitarną, i w tym celu mianowały swymi pełnomocnikami:

Polska:

Dr Witolda Chodźkę, Ministra Zdrowia Publicznego,

Rumunja:

Dr Jana Cantacuzène prof. Wydz. Lek. w Bukareszcie,

którzy po wymianie swych pełnomocnictw, uznanych za dobre i należyte co do formy, zgodzili się na następujące postanowienia:

I.

Zobowiązania Stron na wypadek pojawienia się na ich terytorjach chorób zakaźnych:

Art. 1.

Strony zawierające umowę będą się zawiadmiały wzajemnie drogą telegraficzną, o każdym pierwszym stwierdzonym przypadku cholery lub dżumy. Strony zobowiązują się również zawiadamiać się wzajemnie piśmiennie o epidemicznym szerzeniu się tyfusu plamistego i powrotnego.

Komunikaty, dotyczące chorób wyżej wymienionych, będą redagowane w języku francuskim i powinny zawierać:

- 1) nazwę choroby w języku francuskim, z podaniem nazwy naukowej w języku łacińskim,
- 2) miejsce i datę wystąpienia choroby,
- 3) jej pochodzenie,
- 4) liczbę zachorowań i zgonów,
- 5) nazwę zakażonej jednostki administracyjnej (art. 9),
- 6) środki przedsięwzięte.

Art. 2.

Niezależnie od komunikatów, omawianych w art. 1, obie Strony będą przysyłać sobie wzajemnie co dwa miesiące komunikaty o dalszym przebiegu chorób wymienionych w art. 1, jak również dostarczać sobie wszelkich wiadomości, które mogą mieć znaczenie epidemiologiczne.

Komunikaty te będą wywierały sprostowania wszelkich ewentualnych błędów i niedokładności komunikatów poprzednich.

Art. 3.

Każda ze Stron, zawierających umowę, zobowiązuje się udzielać Stronie drugiej wszelkich publikacji urzędowych władz centralnych, dotyczących stanu zdrowia publicznego, w szczególności zaś, dotyczących ruchu chorób zakaźnych.

Jeżeli na terytorjum jednej ze Stron pojawi się lub znacznie szerzyć epidemicznie jakakolwiek choroba zakaźna, która na danym terytorjum zazwyczaj nie występuje wcale, albo też nie występuje w postaci nagminnej, to właściwa Strona, obowiązana jest bezwzględnie zakomunikować Stronie drugiej wszelkie posiadane szczegóły o danej chorobie, które mogłyby się przyczynić do wyświeślenia sprawy.

toires respectifs contre l'apparition et l'extension des maladies épidémiques, ont résolu de conclure une Convention sanitaire, et à cet effet ont désigné comme leurs plénipotentiaires:

La Pologne:

Le Dr Witold Chodźko, Ministre de la Santé Publique,

La Roumanie:

Le Dr Jean Cantacuzène, Professeur à la Faculté de Médecine de Bucarest,

lesquels, après avoir échangé leurs pleins-pouvoirs reconnus en bonne et due forme, sont convenus des dispositions suivantes:

I.

Engagements des Parties contractantes en cas d'apparition des maladies infectieuses sur leurs territoires respectifs.

Art. 1.

Les Parties Contractantes s'engagent à s'informer immédiatement par la voie télégraphique du premier cas constaté de choléra ou de peste. Elles s'engagent aussi à se signaler réciproquement par écrit toute extension à caractère nettement épidémique du typhus recurrent, du typhus exanthématique ou de la variole.

Le communiqué sur les maladies énumérées plus haut sera rédigé en français et devra contenir:

- 1) la dénomination de la maladie en français, suivie de la dénomination scientifique latine,
- 2) le lieu et la date de son apparition,
- 3) l'origine de la maladie,
- 4) le nombre des malades et des décès,
- 5) l'unité administrative contaminée (art. 9),
- 6) les mesures prises.

Art. 2.

Outre les communiqués immédiats, prévus à l'art. 1, devront également être envoyés des communiqués bimensuels concernant le cours ultérieur des maladies spécifiées à l'art. 1, ainsi que tous les renseignements qui peuvent avoir une importance épidémiologique. Ces communiqués devront contenir la correction des erreurs ou des inexacitudes commises dans les communiqués précédents.

Art. 3.

Chaque Partie contractante s'engage à communiquer régulièrement à l'autre Partie contractante toutes les publications des autorités centrales sanitaires concernant l'état de la santé publique, et tout spécialement la marche des maladies infectieuses.

Toutes les fois que sur le territoire de l'un des États contractants apparaîtra une maladie infectieuse nouvellement importée ou que l'une des endémies préexistantes aura nettement la tendance à prendre une forme d'extension épidémique, l'État susmentionné prend l'obligation d'en faire part à l'autre État contractant et de lui signaler en même temps toutes les circonstances de nature à l'éclairer sur le nouvel état de choses.

Art. 4.

Działanie niniejszej Konwencji może być rozciągnięte, na zasadzie porozumienia się Stron w drodze dyplomatycznej, również na inne choroby nie wymienione w art. 1.

Art. 5.

Jeżeli jedno z Państw, zawierających umowę, będzie posiadało wiadomości o epidemicznym szerzeniu się choroby zakaźnej na terytorjum należącym do Państwa trzeciego i zarządzi na tej podstawie środki ochronne, to obowiązane jest powiadomić drugą Stronę, zarówno o przedsięwziętych środkach, jak i o źródłach pochodzenia wiadomości, które skłoniły je do wydania tych zarządzeń.

Art. 6.

Zawiadomienia przewidziane w art. 1, oraz zawiadomienia przewidziane w art. 2 i 3 będą przesyłane bezpośrednio przez centralną władzę sanitarną jednej Strony, centralnej władzy sanitarnej drugiej Strony.

Identyczne komunikaty będą przesyłane równocześnie do przedstawicielstwa dyplomatycznego w stolicy kraju zakażonego, oraz do Sekcji Hygieny Ligi Narodów.

Art. 7.

Na wypadek, gdyby jedna ze Stron, zawierających umowę uważała za stosowne dodać do personelu swego dyplomatycznego przedstawicielstwa w stolicy drugiej Strony lekarskiego attaché, centralna władza sanitarna właściwej Strony ma zapewnić temu funkcjonariuszowi wszelkie ułatwienia, aby mu umożliwić zaznajamianie się ze stosunkami epidemiologicznymi kraju i wszystkimi innymi kwestjami, przedstawiającymi interes dla higieny publicznej jego Państwa.

II.

Zarządzenia ochronne dotyczące osób przybywających z terytorjów zakażonych.

Art. 8.

Dane terytorjum należy ogłosić za zakażone: w przypadku cholery, jeżeli jeden lub kilka przypadków zawleczonych spowodują, poza bezpośrednim otoczeniem chorego, pojawienie się przypadków cholery wśród ludności miejscowej, w przypadku tyfusu powrotnego, plamistego i ospy, w razie stwierdzenia większej liczby przypadków z tendencją do nagminnego szerzenia się,

w przypadku dżumy, w razie stwierdzenia jednego lub kilku przypadków choroby niezawleczonych, lub też w razie stwierdzenia, ściślemi metodami laboratoryjnymi, dżumy u szczurów lub innych gryzoniów w danej okolicy.

Za zakażoną można ogłosić jednostkę administracyjną danego Państwa: powiat (plasa), gminę miejską lub wiejską (comuna urbana sau rurala).

Art. 4.

La présente Convention pourra, après entente réciproque par la voie diplomatique, être étendue à d'autres maladies infectieuses, non spécifiées dans l'article 1.

Art. 5.

Lorsqu'un des États contractants aura été informé de l'apparition d'une maladie infectieuse épidémique dans une région, appartenant à un tiers État et qu'il aura pris de ce chef des mesures de précaution, il sera tenu de porter à la connaissance de l'autre État contractant les mesures de défense adoptées, ainsi que l'origine des informations qui auront provoqué ces mesures.

Art. 6.

Les communications prévues par l'article 1, ainsi que les informations prévues par les articles 2 et 3, seront faites par les autorités sanitaires centrales de l'État informateur directement aux autorités sanitaires centrales de l'autre État contractant. Une communication identique sera adressée en même temps à son représentant diplomatique dans la capitale du pays contaminé ainsi qu'à la Section d'Hygiène de la Société des Nations.

Art. 7.

Au cas où l'une des deux Parties contractantes jugerait opportun d'adjoindre au personnel de sa représentation diplomatique dans la capitale de l'autre Partie un attaché médical, le service central d'hygiène du pays, où il est délégué, devra donner toutes les facilités nécessaires à ce fonctionnaire pour lui permettre de se tenir au courant de la situation épidémique et de toutes autres questions intéressant l'hygiène publique de son propre pays.

II.

Mesures de défense concernant les personnes en provenance des territoires contaminés.

Art. 8.

Un territoire doit être déclaré comme contaminé: pour le choléra, sitôt qu'un ou plusieurs cas importés auront donné naissance en dehors de l'entourage direct du malade à l'apparition des cas parmi la population locale,

pour le typhus recurrent, le typhus exanthématique ou la variole, sitôt que l'on constate une multiplication de ces cas à tendance nettement épidémique,

pour la peste, sitôt que l'on aura constaté l'existence d'un ou de plusieurs cas non importés ou sitôt que l'existence des cas de peste dûment établis par les méthodes de laboratoire auront été constatés parmi les rats (ou autres rongeurs) de la région.

Peut être considérée comme contaminée une simple unité administrative du territoire national: arrondissement (powiat, plasa), commune urbaine ou rurale) (gmina-comuna urbana sau rurala).

Ogłoszenie danego terytorjum za zakażone należy do Państwa władającego terytorjum zakażonem

Art. 9.

Zawiadomienie Strony drugiej, że dana jednostka terytorjalna jest ogłoszona za zakażoną, jak również zawiadomienia o przedsięwziętych z tego tytułu środkach, odbywa się w sposób przewidziany w art. 6.

Art. 10.

Gmina lub powiat (comuna sau plasa), które były uznane za zakażone na zasadzie art. 8, zostają uznane za wolne od zakażenia po upływie 5 dni od zgonu lub odosobnienia ostatniego chorego w przypadku cholery lub dżumy; odnośnie do tyfusu plamistego, powrotnego i ospy od chwili, gdy choroba straci swój nagminny charakter i tendencję do szerzenia się.

Art. 11.

Przewiduje się następujące zarządzenia ochronne przeciw zawleczeniu chorób zakaźnych wymienionych w art. 1:

- a) oględziny i badania lekarskie,
- b) nadzór nad pasażerami w miejscach przeznaczenia,
- c) usuwanie i odosobnianie osób chorych lub podejrzanych o jedną z chorób wymienionych wyżej,
- d) dezynfekcja i dezynsekcja osób i bagażów, wagonów kolejowych, jak również zakażonych części statków,
- e) dezynfekcja towarów, a w przypadku dżumy—deratyzacja,
- f) ewentualne szczepienie ochronne przeciw cholerze, dżumie, lub ospie podróźnych, nie posiadających świadectwa szczepienia.

Art. 12.

Oględzinom i badaniu lekarskiemu na granicy będą poddane osoby przybywające z terytorjum zakażonego, jak również osoby, u których stwierdzi się objawy jednej z chorób wymienionych w art. 1.

Osoby przekraczające granicę w partjach, w złych warunkach higienicznych, jak również cyganie i włóczęgi, mogą być poddane przez władze kraju przeznaczenia oględzinom i badaniu lekarskiemu, nawet w wypadku, gdy przybywają z terytorjum nie zakażonego.

Art. 13.

Osoby uznane podczas badania lekarskiego za dotknięte jedną z chorób wymienionych w art. 1, lub osoby zdradzające objawy nasuwające podejrzenie jednej z tych chorób, będą przez władze sanitarne Państwa przeznaczenia odosobniane celem leczenia

La déclaration de contamination sera faite par l'État auquel appartient le territoire contaminé.

Art. 9.

L'information qu'une unité territoriale est déclarée comme contaminée et que des mesures appropriées ont été prises de ce chef, sera faite conformément aux stipulations de l'art. 6.

Art. 10.

Une commune ou un arrondissement (comuna ou plasa, gmina ou powiat) qui, selon l'art. 8 serait déclaré comme contaminé, devra être considéré comme libre de toute infection lors de l'expiration de 5 jours en cas de choléra ou de peste à partir de la mort ou de l'isolement du dernier malade. S'il s'agit de typhus exanthématique, de typhus recurrent ou de variole — à partir du moment où la maladie aura perdu son caractère épidémique et sa tendance à l'extension.

Art. 11.

Comme mesures à prendre contre l'introduction des maladies énumérées dans l'art. 1 on peut prévoir:

- a) l'inspection et l'examen médical,
- b) la surveillance des voyageurs aux points d'arrivée,
- c) l'évacuation et l'isolement des malades et des personnes suspectes d'une des maladies susmentionnées,
- d) la désinfection et la désinsectisation des personnes et des bagages, des wagons de chemin de fer ainsi que des parties contaminées des navires.
- e) la désinfection des marchandises et, en cas de peste, la dératisation,
- f) la vaccination éventuelle contre le choléra, la peste ou la variole chez les voyageurs non munis d'un certificat de vaccination.

Art. 12.

Seront soumises à l'inspection et à l'examen médical à la frontière les personnes arrivant du territoire contaminé, ou bien les personnes chez qui on constatera les symptômes d'une des maladies énumérées dans l'art. 1.

Les personnes franchissant la frontière en trouves dans des conditions non hygiéniques ainsi que les bohémiens et les vagabonds peuvent être soumis par les autorités sanitaires du pays où ils se rendent à l'inspection et à l'examen médical même s'ils n'arrivent pas de régions contaminées.

Art. 13.

Les personnes reconnues à l'examen médical comme étant atteintes d'une des maladies énumérées dans l'art. 1, ou qui présenteront des symptômes suspects de l'une de ces maladies, seront isolées par les autorités sanitaires de l'État de desti-

w zakładach specjalnie do tego przeznaczonych, gdzie pozostaną do chwili zupełnego wyleczenia.

Zatrzymywanie osób zdrowych celem obserwacji jest niedopuszczalne.

Osoby przybywające z miejscowości zakażonych, będą poddane w miejscu przeznaczenia dozorowi sanitarnemu przez okres nie dłuższy niż dni 5 w przypadku cholery lub dżumy i dni 14 w przypadku tyfusu powrotnego, płamistego i ospy, licząc od chwili wyjazdu danej osoby z terytorjum zakażonego. W tym celu można nakazać osobom powyższym stawienie się u właściwych władz sanitarnych po przybyciu do miejsca przeznaczenia.

Art. 14.

Personel sanitarny, kolejowy, jak również osoby delegowane urzędowo przez władze państwowe, podlegają zarządzeniom sanitarnym jedynie w razie ujawnienia zachorowania na jedną z chorób wymienionych w art. 1.

Art. 15.

Osobisty bagaż podróżnych może być poddany dezynfekcji i dezynsekcji jedynie w tym wypadku, jeżeli, zdaniem lekarza urzędowego, zachodzi podejrzenie zakażenia.

III.

Zarządzenia dotyczące towarów.

Art. 16.

A) Towary mogą być poddawane dezynfekcji tylko w razie stwierdzenia przez lekarza urzędowego jawnych oznak niebezpiecznego zanieczyszczenia.

B) Pozatem dezynfekcji lub dezynsekcji mogą być poddawane niżej wymienione towary, pochodzące z miejscowości zakażonej; w wypadku odmowy wykonania tych zarządzeń, wwóz ich może być zakazany:

1) używana odzież, bielizna i pościel.

W wypadku przesiedlenia lub też w wypadku jeżeli przedmioty powyższe stanowią bagaż podróżnych, postępuje się z nimi zgodnie z przepisami art. 15.

2) Szmaty i galgany, z wyjątkiem szmat prasowanych, przewożonych w belach dostatecznie zabezpieczonych.

C) Ze względów sanitarnych nie może być zakazany przywóz:

1) świeżych odpadków, pochodzących z przędzalni, tkalni, szwalni i bielników, sztucznej wełny i świeżego papieru,

2) listów, kartek pocztowych, druków, książek, broszur, papierów handlowych i t. p. z wyjątkiem posyłek pocztowych, zawierających przedmioty wymienione w punktach 1 i 2 ustępu B.

Nie może być zabroniony tranzyt przez terytorjum jednego z układających się Państw towarów

nation afin d'être soignées dans des établissements organisés spécialement à cet effet, où elles resteront jusqu'à leur guérison complète.

Il est inadmissible de retenir les personnes bien portantes en vue d'observation.

Les personnes provenant des régions contaminées seront soumises au bout de leur voyage à une surveillance sanitaire dont la durée ne doit pas dépasser 5 jours en cas de choléra ou de peste, 14 jours en cas de typhus recorrent, de typhus exanthématique ou de variole à partir du moment du départ de la personne en question de la région contaminée. A cet effet ces personnes peuvent être obligées lors de leur arrivée à destination à se présenter aux autorités sanitaires compétentes.

Art. 14.

Le personnel sanitaire, le personnel de chemin de fer, ainsi que les délégués autorisés officiellement par leurs gouvernements ne seront soumis à la frontière aux mesures sanitaires qu'en cas d'une atteinte évidente par une des maladies spécifiées dans l'art. 1.

Art. 15.

Les bagages personnels ne seront soumis à la désinfection ou à la désinsectisation que lorsque d'après l'avis du médecin dûment autorisé, il sont suspects d'infection.

III.

Mesures concernant les marchandises.

Art. 16.

A) Les marchandises ne peuvent être soumises à une désinfection que dans les cas où le médecin dûment autorisé y constate des indices évidents de souillure dangereuse.

B) En outre peuvent être soumises à la désinfection ou à la désinsectisation les marchandises ci-après lorsqu'elles proviennent d'une région contaminée; au cas où ces mesures préalables ne seraient pas acceptées, l'importation de marchandises sera interdite:

1) Vêtements, linge et literie usagés.

Lorsque ces objets seront transportés comme bagage personnel ou bien à la suite d'un changement de domicile, on procédera à leur égard conformément à l'art. 15.

2) Chiffons et loques, à l'exception des chiffons pressés venant en ballots bien protégés.

C) Ne peuvent être prohibés pour motifs sanitaires:

1) Les déchets neufs provenant directement des fabriques textiles, des filatures, des ateliers de confection et des laminoires, ainsi que la laine artificielle et les papiers neufs,

2) Les lettres, les cartes postales, les imprimés, les livres, les brochures, les papiers commerciaux etc., à l'exception des colis postaux contenant des objets énumérés dans les ali-néas 1 et 2 du point B.

Le transit des marchandises à travers le territoire d'un des États contractants ne peut pas être

idących w opakowaniu wykluczającym jakiegokolwiek zakażenie; towary takie nie podlegają również dezynfekcji podczas przewozu tranzytowego.

Miejsce wykonania dezynfekcji lub dezynsekcji ustalają zgóry władze Państwa przeznaczenia.

Dezynfekcja i dezynsekcja winny być przeprowadzone według metod uznanych przez naukę i stosowanych do rodzaju towarów.

Art. 17.

Państwa zawierające umowę uznają, że pomyślne przeprowadzenie środków ochrony sanitarnej możliwe jest jedynie wtedy, gdy ludność, a zwłaszcza personel kolejowy i personel żeglugi, zdają sobie sprawę z ich doniosłości. W tym celu Strony obowiązują się zaznajamiać personel służbowy z właściwościami chorób zakaźnych i drogami ich szerzenia się, oraz zaznajamiać z praktycznymi sposobami zwalczania ich; Strony zobowiązują się również rozpowszechniać wśród podróżnych i ludności terytorjów pogranicznych wiadomości wyjaśniające znaczenie wydanych zarządzeń sanitarnych.

IV.

Zarządzenia dotyczące kolei i innych środków komunikacji.

Art. 18.

Względem podróżnych, przybywających na granicę kolejami i ich bagażu stosuje się zarządzenia, wymienione w artykułach poprzednich; w każdym razie wykonywanie tych zarządzeń nie powinno wstrzymać ruchu pociągów.

W tym celu Państwa, zawierające umowę, postarają się o utworzenie na swych pogranicznych stacjach kolejowych w ciągu lat dwóch od dnia wejścia w życie niniejszej Konwencji, punktów sanitarno-nadzorczych o sprawności odpowiadającej rozmiarom zwykłego ruchu osób i towarów przez dane miejscowości pograniczne.

Art. 19.

Państwa, zawierające umowę, zobowiązują się:

- 1) utrzymywać w czystości, dezynfekować i dezynsekwować pociągi pasażerskie, przybywające na granicę,
- 2) roztaczać ścisły nadzór sanitarny w obrębie dworców kolejowych, czuwać nad zaopatrzeniem dworców w dobrą wodę do picia, nad czystością wychodków w pociągach i na dworcach, nad czystością bufetów, a w okresie epidemii cholery zakazać sprzedaży produktów, mogących sprzyjać szerzeniu się zarazy (owoców surowych, jarzyn surowych oraz surowego nabiału).

Art. 20.

W przypadku ujawnienia w pociągu przybyłym do granicy osoby dotkniętej jedną z chorób wymie-

interdit lorsqu'elles sont transportées sous un emballage excluant toute infection; ces marchandises ne seront soumises pendant leur trajet à aucune désinfection.

Le lieu, où la désinfection ou la désinsectisation pourra être opérée, sera désigné d'avance par l'autorité du pays de destination.

La désinfection et la désinsectisation seront effectuées selon la méthode scientifiquement reconnue et appropriée à la nature de la marchandise.

Art. 17.

Les États contractants, convaincus que le succès des mesures prises pour sauvegarder la santé publique ne peut être effectif que si le public et tout particulièrement les employés des chemins de fer et de navigation sont en état de se rendre compte de la portée de ces mesures, s'engagent à donner au personnel de service l'instruction nécessaire au sujet des maladies infectieuses et leur mode de dissémination, ainsi que sur les moyens pratiques pour les combattre; ils s'engagent également à tenir les voyageurs et la population des territoires, limitrophes au courant des mesures sanitaires adoptées.

IV.

Mesures concernant les chemins de fer et autres voies de communications.

Art. 18

Les personnes arrivant à la frontière par chemin de fer, ainsi que leurs bagages, seront traités selon les prescriptions énumérées dans les articles précédents; ces mesures toutefois doivent être exécutées de façon à ne pas entraver le mouvement des chemins de fer.

A cet effet les États contractants sont tenus d'organiser dans un délai de deux ans à partir de l'entrée en vigueur de la présente Convention à leurs gares-frontières des installations appropriées de surveillance médicale dont la capacité sera proportionnelle à l'importance du trafic habituel par ces points de transit.

Art. 19.

Les États contractants s'engagent:

- 1) à assurer la propreté, la désinfection et la désinsectisation des trains de voyageurs arrivant à la frontière,
- 2) à maintenir dans l'enceinte de la gare une rigoureuse surveillance sanitaire, à avoir soin que la gare soit pourvue d'une bonne eau potable, à maintenir en état de propreté les lieux d'aisance aussi bien dans les trains qu'à la gare même, à surveiller la propreté des buffets; pendant une épidémie du choléra à interdire à la gare—frontière la vente des denrées susceptibles de favoriser l'infection (fruits crus, légumes crus, laitage crus).

Art. 20.

Lorsque dans un train arrivant à la frontière se trouve une personne atteinte d'une des maladies

nionych w art. 1, dany wagon winien być odczepiony i zdezynfekowany na terytorjum Państwa przeznaczenia przez władze stacji granicznej.

Podróżni, którzy stykali się z chorymi, podlegają oględzinom lekarskim; jednocześnie zawiadamia się o nich władze sanitarne tych miejscowości, do których podróżni ci' jada, a to celem poddania ich nadzorowi przewidzianemu przez Międzynarodową Konwencję Sanitarną z r. 1912; dozór będzie się liczył od chwili stwierdzenia danego przypadku.

Bagaż osobisty podróżnych podlega zarządzeniom art. 15.

Art. 21.

Przepisy i postanowienia niniejszej Konwencji będą miały zastosowanie względem ruchu osób i towarów drogami lądowymi i wodnemi.

Co do komunikacji powietrznej przepisy powyższe będą stosowane przez władze sanitarne na miejscu pierwszego lądowania.

Art. 22.

Miejscowości pograniczne, w których będą urządzone punkty sanitarno-nadzorcze, będą ustalone za wspólnem porozumieniem centralnych władz sanitarnych obu Stron umawiających się. Państwa zawierające umowę, na wypadek niebezpiecznego szerzenia się epidemji, zastrzegają sobie prawo zamknięcia dla podróżnych i towarów, pochodzących z terytorjów zakazanych, granicy w punktach niedostatecznie zaopatrzonych w urządzenia sanitarne. Państwa zawierające umowę, zobowiązują się do wzajemnego zawiadamiania się o tych zarządzeniach conajmniej na 8 dni przedtem oraz do poczynienia ułatwień dla ruchu podróżnych i towarów przez inne punkty graniczne.

Art. 23.

Pobieranie opłat od podróżnych za pomoc lekarską na pogranicznych stacjach sanitarnych, za izolację, jak również za inne wydatki spowodowane stosowaniem przepisów niniejszej Konwencji, jest niedopuszczalne.

Powyższe wydatki obciążają Skarb tego Państwa, na którego terytorjum środki te są stosowane.

Pobieranie opłat za przeprowadzenie dezynfekcji, dezynsekcji i deratyzacji dopuszczalne jest jedynie względem towarów podlegających tym zarządzeniom, a to w wysokości rzeczywistych wydatków poniesionych w tym celu.

Państwa zawierające umowę powiadamiają się wzajemnie o wysokości opłat wyznaczonych.

Gdyby jednak jedno z Państw zawierających umowę uznało za stosowne nałożenie opłat sanitarnych na pewne kategorie osób podróżujących partjami (zgodnie z art. 49 Konwencji Międzynarodowej z r. 1912), winno o tem zawiadomić drugie Państwo, które może zastosować ze swej strony zarządzenia analogiczne.

V.

Zarządzenia specjalne w pasie pogranicznym.

Art. 24.

Niezależnie od komunikatów wymienianych przez Strony zawierające umowę, na zasadzie art. 1, 2, i 3, władze sanitarne pasa pogranicznego

énumérées dans l'art. 1, le wagon sera détaché et désinfecté sur le territoire du pays de destination par les autorités de la gare-frontière.

Les voyageurs, qui sont venus en contact avec les malades, seront soumis à la visite médicale et signalés aux autorités sanitaires de la localité où ils se rendent et où ils seront soumis à la surveillance prévue par la Convention sanitaire internationale de 1912 pour un temps calculé à partir du moment où le cas aura été constaté. Leur bagage personnel sera traité conformément à l'art. 15.

Art. 21.

Les principes et les stipulations de la présente Convention s'appliqueront également au trafic par voie terrestre et fluviale.

Quant au trafic par voie aérienne les mesures stipulées seront appliquées par l'autorité sanitaire respective au premier point d'atterrissage.

Art. 22.

Les localités où seront organisés des points de surveillance sanitaire sur frontière, devront être fixées de commun accord par les autorités sanitaires centrales des deux Parties contractantes. Les États contractants en cas d'extension d'une épidémie dangereuse se réservent le droit de fermer la frontière pour les voyageurs et les marchandises en provenance d'une région contaminée aux points insuffisamment pourvus d'installations sanitaires. Les États contractants s'engagent à s'aviser réciproquement de ces mesures au moins 8 jours d'avance et en même temps à faciliter la circulation des voyageurs et des marchandises par d'autres points frontières.

Art. 23.

Il est interdit de percevoir des voyageurs des taxes pour le secours médical qui leur aura été prêté au point sanitaire frontière, non plus que pour leur isolement ou pour les différentes dépenses occasionnées par l'application de la présente Convention.

Les dépenses susmentionnées sont à la charge du pays sur le territoire duquel ces mesures auront été prises.

La perception des taxes pour la désinfection, la désinsectisation et la dératisation n'est applicable qu'aux marchandises soumises à ces mesures et seulement en proportion des dépenses qu'elles auront occasionnées.

Les États contractants s'informeront mutuellement du montant des taxes respectives.

Si néanmoins l'un des deux États contractants aurait jugé opportun d'imposer une taxe sanitaire à certaines catégories de voyageurs voyageant en troupes (conformément à l'art. 49 de la Convention internationale de 1912) il en informerait l'autre État qui pourrait adopter de son côté des mesures analogues.

V.

Mesures spéciales à prendre dans la zone frontière.

Art. 24.

Indépendamment des informations qui seront échangées par les Parties contractantes en vertu des articles 1, 2 et 3, les autorités sanitaires de la zone

wejdą w bezpośrednie stosunki, celem wzajemnego i możliwie dokładnego informowania się w zakresie spraw sanitarnych podległego im terytorjum.

Informacje te będą dotyczyły:

- 1) doniesienia o pierwszym przypadku zachorowania na jedną z chorób wymienionych w art. 1,
- 2) okresowego informowania o dalszym rozwoju tych chorób, jak również o wszelkich sprawach, mogących ułatwić stosowanie środków ochronnych,
- 3) przedsięwziętych środków.

Nadto władze sanitarne pasa pogranicznego będą się informowały wzajemnie o stanie chorób zakaźnych nie przewidzianych w art. 1.

Za pas pograniczny uważa się pas terytorjum obejmujący powiaty (plasa), przyległe do granicy oraz te powiaty, które oddalone są od granicy nie dalej niż o 5 klm.

Państwa umawiające się dostarczą sobie wzajemnie, w przeciągu jednego miesiąca od wejścia w życie niniejszej Konwencji, wykazów powiatów (plasa) i gmin przyległych do granicy, ze wskazaniem właściwych władz sanitarnych.

Art. 25.

W przypadku pojawienia się w pasie pogranicznym cholery, dżumy, tyfusu powrotnego, płamistego lub ospy, bądź też epidemicznego szerzenia się jakiejś innej choroby zakaźnej, władze administracyjne powiatu zakażonego zezwolą, aby władza administracyjna powiatu (plasa) pogranicznego drugiego Państwa, na podstawie uzyskanej zgody, wysłała swego lekarza urzędowego, który skomunikuje się z władzami miejscowymi, celem zebrania bezpośrednio na miejscu danych epidemjologicznych.

Pograniczne władze administracyjne obu stron będą współdziałały w zakresie ochrony zdrowia publicznego; na żądanie będą udzielały sobie wzajemnej pomocy w tym zakresie.

Art. 26.

W razie pojawienia się w miejscowościach pogranicznych cholery, zakazowi może również podlegać przywóz surowych owoców i jarzyn oraz nabiału z zakażonego terytorjum pogranicznego.

Art. 27.

W razie, gdyby jedno z Państw zawierających umowę, zawarło umowę sanitarną z innym Państwem, obowiązane jest przesłać w najkrótszym czasie drugiej Stronie tekst zawartej Konwencji.

Art. 28.

W razie powstania różnicy zdań przy stosowaniu niniejszej Konwencji i niemożności uregulowania ich w drodze dyplomatycznej, Państwa zawierające umowę zobowiązują się za wspólną zgodą, zwrócić się o pośrednictwo do Ligi Narodów (Sekcja Hygieny).

frontière entreront en rapports directs entre eux en vue d'informations reciproques et aussi complètes que possible concernant l'état sanitaire de leurs circonscriptions respectives.

Ces informations porteront sur:

- 1) la déclaration des premiers cas d'une des maladies énumérées dans l'art. 1,
- 2) des renseignements périodiques sur l'évolution ultérieure de ces maladies, ainsi que sur tous les faits de nature à faciliter l'application des mesures sanitaires,
- 3) les mesures qui auront été adoptées.

En outre les autorités sanitaires de la zone frontière s'informeront réciproquement sur l'état des maladies infectieuses non prévues à l'art. 1.

Sera considérée comme zone frontière une bande de terrain comprenant le territoire des arrondissements (powiat, plasa) limitrophes ainsi que celui des arrondissements n'atteignant pas la frontière mais éloignés de cette frontière de moins de 5 km.

Dans un délai de 1 mois à partir de l'entrée en vigueur de la présente Convention les États contractants se communiqueront réciproquement la liste des arrondissements (powiat, plasa), et des communes limitrophes ainsi que la liste des autorités sanitaires dont dépendent ces circonscriptions administratives.

Art. 25.

En cas d'apparition du choléra, de la peste du typhus recurrent, du typhus exanthématique ou de la variole ou bien en cas d'extension d'une autre maladie infectieuse dans la zone frontière, l'autorité administrative dont dépend l'arrondissement contaminé, autorisera l'autorité administrative de l'arrondissement frontière (powiat, plasa) de l'autre État, après accord préalable de ces administrations, à envoyer un médecin officiel qui entrera en relations avec l'administration locale en vue de prendre sur place des informations directes sur l'épidémie.

Les autorités sanitaires de frontière des deux Parties collaboreront de concert dans le domaine de la protection de la santé publique et se prêteront sur leur demande un secours mutuel.

Art. 26.

En cas d'apparition du choléra dans la zone frontière, on peut interdire l'importation des fruits crus, des légumes crus et des produits du lait en provenance des régions frontières contaminées.

Art. 27.

Au cas où l'un des deux États contractants concluerait une convention sanitaire avec un autre État, il s'engage à communiquer dans le plus bref délai à l'autre État contractant le texte de cette Convention.

Art. 28.

Au cas où quelque différend à l'occasion de l'application de la présente Convention surgirait et n'aurait pas pu être réglé entre les États contractants par la voie diplomatique, ceux-ci s'engagent, après entente préalable à recourir à la médiation de la Société des Nations (Section d'Hygiène).

Art. 29.

Niniejsza Konwencja, zredagowana w języku francuskim, będzie ratyfikowana i dokumenty ratyfikacyjne będą wymienione w Bukareszcie w czasie możliwie najkrótszym.

Konwencja wchodzi w życie w 30 dni po wymianie dokumentów ratyfikacyjnych.

Po wypowiedzeniu Konwencji przez jedno z Państw umawiających się obowiązuje ona jeszcze przez rok od dnia wypowiedzenia.

Na dowód czego wymienieni pełnomocnicy podpisali niniejszą Konwencję i opatrzyli ją swymi pieczęciami.

Sporządzono w Warszawie w dwóch egzemplarzach 20 grudnia 1922 r.

Chodźko

Dr. J. Cantacuzène

Zaznajomiwszy się z powyższą Konwencją, uznaliśmy ją i uznajemy za słuszną, zarówno w całości, jak i każde z zawartych w niej postanowień, oświadczamy, że jest przyjęta, ratyfikowana i zatwierdzona i przyrzekamy, że będzie ściśle stosowana.

Na dowód czego, wydaliśmy Akt niniejszy, opatrzony pieczęcią Rzeczypospolitej Polskiej.

W Warszawie, dnia 16 maja 1923 roku.

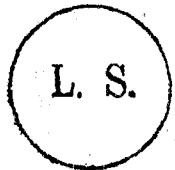
S. Wojciechowski

Przez Prezydenta Rzplitej Polskiej
Prezes Rady Ministrów:

W. Sikorski

Minister Spraw Zagranicznych:

Al. Skrzyński

Art. 29.

La présente Convention rédigée en langue française, sera ratifiée et les instruments de ratification seront échangés à Bucarest aussitôt que faire se pourra.

La Convention entrera en vigueur 30 jours après l'échange des instrument de ratification.

En cas de dénonciation de cette Convention de la part d'un des États contractants, elle restera toutefois en vigueur pendant un an à partir du jour de la dénonciation.

En foi de quoi les plénipotentiaires respectifs ont signé la présente Convention et y ont apposé leurs cachets.

Fait à Varsovie, en double expédition, le 20 Décembre 1922.

Chodźko

Dr. J. Cantacuzène

Après avoir vu et examiné la dite Convention, Nous l'avons approuvée et approuvons en toutes et chacune des dispositions, qui y sont contenues, déclarons, qu'elle est acceptée, ratifiée et confirmée et promettons, qu'elle sera inviolablement observée.

En Foi de Quoi, Nous avons donné les présentes, revêtues du Sceau de la République Polonaise.

A Varsovie, le 16 Mai 1923.

S. Wojciechowski

Par le Président de la République
Le Président du Conseil des Ministres:

W. Sikorski

Le Ministre des Affaires Etrangères:

Al. Skrzyński

